

Commentaar Burger Initiatief Red de Schelphoek (B.I.R.D.S.) op Gebiedsvisie Schelphoek Inventarisatie juli 2015.

Deze notitie bevat het commentaar van het Burger Initiatief Red De Schelphoek (B.I.R.D.S.) op de *Gebiedsvisie Schelphoek, Inventarisatie – analyse en vertrekpunten, conceptversie juli 2015*.

De Werkwijze

Allereerst vragen wij aandacht voor de gevolgde werkwijze:

- Volgens het schema in de tekst is gekozen voor een gefaseerde aanpak, waarbij stap 1 het vaststellen van de analyse/uitgangspunten betreft. Wat nu voor ligt is een conceptversie, waarin echter de Analyse Staatsbosbeheer en de Plan economische analyse nog ontbreken. Volgens de mail van mevrouw Henderson van 2 juli j.l. is het de bedoeling dat het document eind juli wordt voorgelegd aan B&W, en vervolgens aan de raad. Pas op 28 september zal de tweede klankbordgroepbijeenkomst gehouden worden, die zal gaan over de ontwikkelingsrichtingen voor de Schelphoek. Volgens het schema is dat al stap 2, terwijl de terugkoppeling met de klankbordgroep en het vaststellen van de analyse/uitgangspunten nog tot stap 1 behoort.

Wij begrijpen hieruit dat de Analyse/uitgangspunten, inclusief de analyse van Staatsbosbeheer en de Plan economische analyse, zullen worden vastgesteld door B&W en de raad, zonder dat de klankbordgroep kennis heeft kunnen nemen van deze laatste twee zeer cruciale onderdelen en zonder dat ze zich hierover heeft kunnen uitspreken. Wij maken ernstig bezwaar tegen deze handelwijze.

- Verder maken wij bezwaar tegen de manier waarop de informatieavond op 22 april georganiseerd en verlopen is. Veel aanwezigen hebben de informatievoorziening als zeer eenzijdig ervaren, er was geen ruimte voor discussie of voor het stellen van vragen tijdens de plenaire sessie, en reageren kon alleen door het plakken van post-it's op al geformuleerde stellingen. Waar velen deze stellingen als tendentius of gekleurd hebben ervaren, hebben lang niet alle aanwezigen gebruik gemaakt van de mogelijkheid om post-it's te plakken.

Van de aanwezigen op de informatieavond hebben wij de volgende feedback gekregen:

- De financiële noodzaak voor een extra functie wordt niet herkend;
- Kleine aanpassingen/ verbeteringen zijn voldoende;
- Behouden en versterken bestaande kwaliteiten Schelphoek;
- Schelphoek is prima bereikbaar en herkenbaar;
- Sociale veiligheid is geen issue, niet meer dan elders.

Waar dit nogal afwijkt van de gemeentelijke weergave maken wij bezwaar tegen bijlage 3 van het Concept, waar een overzicht van de ontvangen reacties op de Openbare informatieavond wordt gegeven. Deze bijlage doet geen recht aan de meningen van de aanwezigen.

Het Concept

De conceptversie zelf geeft ons aanleiding tot een aantal opmerkingen, welke hieronder puntsgewijs worden weergegeven:

1. Onder 2.1.1 *Provinciaal Beleid* wordt gesteld dat in het provinciale *Omgevingsplan Zeeland* en in de *Verordening Ruimte Provincie Zeeland (2012-2018)* de Schelphoek is aangewezen als regionale ontwikkellocatie, wat zou inhouden dat er ontwikkelmogelijkheden zijn voor aanwezige bedrijven, maar ook voor een nieuw recreatiewoningencomplex en/of een hotel. Ons inziens is deze weergave onvolledig en misleidend. In het Omgevingsplan staat bij de Schelphoek inderdaad de aanduiding "potentie hotel" en "potentie recreatiewoningcomplex", maar een andere gebruikte aanduiding "Kansrijke locatie concentratie recreatie" is juist niet toegekend aan de Schelphoek. Het Omgevingsplan heeft ons inziens dan ook niet de intentie om in de Schelphoek tot concentratie van recreatieve voorzieningen te komen. Het gebruik van een limitatieve opsomming is dus niet juist.
2. Onder 2.1.2. *Regionaal beleid* staat in de 2de alinea in punt 2: "De Schelphoek-met onder meer de Plompe Toren,..." Volgens ons hoort de Plompe Toren niet tot de Schelphoek maar bij het verdrongen dorp Koudekerke en de Koudekerkse inlaag.

3. Onder 2.1.2 *Regionaal Beleid* wordt als laatste het project *Van Zierik tot Zee* genoemd. Als laatste zin wordt hier vermeld dat de Schelphoek expliciet benoemd is als één van de entree locaties voor de Zuidkust van Schouwen. De gerealiseerde uitkijkpunten en bebording zijn daar onder andere een resultaat van. Bij 2.1.5 *Vertrekpunten beleid* wordt op deze belangrijke entreefunctie echter niet meer teruggekomen. Bij een entree moeten bezoekers kunnen parkeren, ze moeten informatie kunnen krijgen over de directe omgeving en wat hier te doen is, je moet er een kop koffie, een drankje en iets te eten kunnen krijgen, je moet er naar het toilet kunnen, en dat alles in een aantrekkelijke en verzorgde setting. Volgens ons is er juist aan de entreefunctie nog veel te verbeteren, maar we vinden dit nergens terug.
4. Onder 2.1.3. *Gemeentelijk Beleid* wordt op pagina 10 vermeld: "In de Structuurvisie Buitengebied is voor de Schelphoek bepaald dat deze in het deelgebied natuurkust ligt en dat hier het accent ligt op extensieve en/of natuurgerichte vormen van verblijfsrecreatie (pagina 28)." Ons inziens is dit niet juist. Op de afbeelding op pagina 28 staat de zuidkust aangeduid als natuurkust en niet als recreatie&natuur of gemengde kust. Over verblijfsrecreatie wordt hier niet gesproken, onder het kopje "Verblijven" kunnen wij niets anders vinden dan dagrecreatieve doeleinden. Wij maken dan ook ernstig bezwaar tegen de opname bij 2.1.5 *Vertrekpunten beleid* dat er vanuit de verschillende beleidskaders kansen/ontwikkelingsmogelijkheden zijn voor: "extensieve natuurgerichte verblijfsrecreatie waarbij sprake is van een goed evenwicht tussen ecologie en economie (Structuurvisie Buitengebied, Landschappelijk Raamwerk)." In de genoemde studies is dit niet te vinden.
5. Onder 2.1.3. *Gemeentelijk Beleid* worden nog meer beleidsstukken aangehaald:
 - a. In het *Landschappelijk Raamwerk* wordt geconcludeerd dat de Schelphoek kleur kiest. Er zijn alleen ontwikkelingen in het kader van natuur en natuurgerichte recreatie mogelijk;
 - b. In de *Nota Recreatiewoningen* is bepaald dat er mogelijkheden zijn voor een nieuw recreatiewoningencomplex in de Schelphoek mits dit een uniek concept is;
 - c. De gemeente wil zich aan de landelijke *Richtlijn Lichthinder* houden om te beoordelen of bij ontwikkelingen de duisternis voldoende behouden blijft. In de SWOT-analyse wordt als sterk punt van de Schelphoek genoemd: "Plek waar het 's nachts nog echt donker is."

Hoe deze drie uitgangspunten ooit te combineren zijn in een geloofwaardig concept is ons een raadsel. Natuurvriendelijke, energieneutrale, verduisterbare recreatiewoningen van wilgentenen, gedekt met riet of zo? Ons inziens zijn er niet alleen in het gebruik en inrichting van het gebied knelpunten, maar ook tussen de verschillende terreinen van het gemeentelijk beleid. Wij pleiten ervoor om deze knelpunten al in deze fase te benoemen.

6. Onder 2.2.1 *Cultuurhistorie* missen wij een duidelijke samenvatting. Net zoals in de klankbordgroepbijeenkomst willen wij hierbij nogmaals benadrukken, dat ook de sporen die de ramp in het landschap heeft nagelaten van cultuurhistorische waarde zijn. De Schelphoek is ontstaan tijdens de watersnoodramp in 1953. De dijkbreuk was zo groot, dat hij als enige in Zeeland in 1953 niet gedicht kon worden. Landinwaarts is toen een ruim vier kilometer lange nieuwe ringdijk aangebracht, opgebouwd uit 235 caissons. De laatst aangebrachte caisson steekt nu nog steeds duidelijk zichtbaar boven de dijk uit. Meer dan 200 hectare aan landbouwgrond is verdwenen. Op hun plaats ligt nu een ruime en beschutte baai.

Om verdere watersnoodrampen in de toekomst te voorkomen is vervolgens het Deltaplan opgezet, vastgesteld en in uitvoering genomen. Een belangrijk onderdeel hiervan wordt gevormd door de stormvloedkering in de Oosterschelde, waarvoor bij de bouw de Schelphoek als werkhaven heeft gefungeerd. Onderdelen van de voormalige werkhaven die hieraan herinneren zijn nog steeds herkenbaar, zoals het Vogeleiland, het duingebied en het havenplateau.

Ons inziens is het van groot belang dat deze recente geschiedenis bewaard én zichtbaar blijft. Juist in de Schelphoek zijn zowel de omvang van de ramp als de reactie hierop middels het Deltaplan, nog duidelijk afleesbaar. Dit maakt dat niet enkel de in de conceptgebiedsvisie genoemde elementen, maar juist het hele gebied van grote cultuurhistorische waarde is.

7. Onder 2.2.2 *Landschappelijke karakteristiek* komt ook het onbebouwde en open karakter aan de orde. In de klankbordgroepbijeenkomst hebben wij aangegeven, dat we de karakterisering "het meer open en ruwe karakter van het buitendijkse water van de Schelphoek met overblijfselen van de werkhaven" te weinig specifiek vinden. Toch zien we deze karakterisering weer ongewijzigd terug. Naar onze overtuiging is een belangrijk kenmerk van de Landschappelijke karakteristiek juist, dat het buitendijkse gebied praktisch onbebouwd en leeg is. De dijken zijn aangelegd om het land met zijn bebouwing te beschermen tegen het water. In

een dijkenlandschap bevindt alle bebouwing zich in principe binnendijks. Buitendijks is het, op een enkele werkkeet na, leeg. Deze leegheid is in ons dichtbebouwde land vanuit landschappelijk oogpunt zo karakteristiek dat ze ook expliciet benoemd moet worden.

8. Onder 2.2.3 *Vertrekpunten (cultuur)historie en landschappelijke karakteristiek* wordt als tweede punt gesteld: “De cultuurhistorische waarden betrekken bij inrichtingsmaatregelen”. Hoezeer wij dit punt ook onderschrijven, het wordt wat moeilijk als de cultuurhistorische waarden niet eerst goed in beeld zijn gebracht, zoals onder 6 aangegeven. Vervolgens wordt als laatste punt gesteld: “Alleen functie/gebouw toevoegen als de landschappelijke waarden en karakteristiek van de plek daarmee versterkt wordt; ontwikkelen met kwaliteit”. Zoals onder 6 aangegeven horen hier ons inziens ook de cultuurhistorische waarden te worden genoemd. Verder kunnen we ons niet voorstellen hoe je de landschappelijke karakteristiek met een gebouw kunt versterken als de karakteristiek nu net is, dat het onbebouwd en leeg is. Wij maken dan ook bezwaar tegen dit vertrekpunt, het mist alle logica en schept alleen maar verkeerde verwachtingen.
9. Onder 2.4.1 *Toekomstige waterveiligheid* wordt aangegeven, dat de provincie Zeeland een proefgebied en etalage wil zijn voor innovatieve vormen van klimaatadaptatie en innovatieve dijkconcepten, die meerwaarde kunnen bieden voor meervoudig ruimtegebruik. “De waterkering in Schelphoek is hier vanwege haar relatief beschermde ligging en aanwezigheid van een breed havenplateau een zeer geschikte locatie voor.” Naar onze mening geldt hier hetzelfde voor als bij het gemeentelijk beleid onder 3, en is er sprake van een duidelijk knelpunt met het natuur-, cultuurhistorisch- en landschappelijke beleid. Wij pleiten ervoor dit knelpunt ook te benoemen.
10. Onder 2.4.2 *Mogelijkheden brede dijk Schelphoek* wordt gesteld, dat over de wenselijkheid van bebouwing buitendijks of binnendijks met zicht over de dijk de meningen verdeeld zijn. “Tegenstanders vinden dit vanuit cultuurhistorisch oogpunt niet wenselijk omdat dit niet past bij de wijze waar en hoe van oudsher gebouwd wordt, het de oorspronkelijkheid van de cultuurhistorische locatie kan frustreren en kan leiden tot verstoring van rust en natuur.” Nog afgezien van het feit dat de argumentatie van de “tegenstanders” hier wel erg kort en onvolledig wordt weergegeven, onder “Waterveiligheid” hoort dit niet thuis. Dat geldt ook voor de laatste alinea, waar verwezen wordt naar de studie naar bebouwingmogelijkheden voor het zorgresort, en waar vervolgens gesteld wordt: “Mocht er een ontwikkelingsscenario voor de Schelphoek gekozen worden waarbinnen ruimte is voor nieuwe bebouwing dan dient deze studie als achtergrondinformatie.” Ons inziens dient de Gebiedsvisie een zelfstandige studie te zijn, die geheel los staat van de resortstudie en die waar nodig zelf alle benodigde (achtergrond)informatie geeft.
11. Onder 2.6.2 *Voorzieningen* wordt als laatste punt aangegeven, dat volgens Staatsbosbeheer het reeds aanwezige hotel/restaurant qua locatie een grotere rol zou kunnen spelen “als poort”, en dat dit versterking van het programma vraagt richting kreekbos. Onder 2 hebben wij aangegeven dat er aan de entreefunctie o.i. nog veel te verbeteren valt, juist met het oog op alle voorzieningen. Zoals gezegd vinden we dit nergens terug, maar de huidige en ook meest logische entree is vanaf de kruising N59-Delingsdijk. Het ligt voor de hand om de versterking van de entreefunctie qua inrichting en voorzieningen ook hierop te richten. Het hotel ligt meer westwaards, met een eigen entree. Voor het verbeteren van de entreefunctie behoeft het hotel ons inziens dan ook niet te worden uitgebreid.
12. Onder 2.7.1 *Sociale veiligheid* worden een aantal punten van “ongewenst gedrag” genoemd, zoals het aanbrengen van graffiti, het houden van illegale races, het vernielen van informatieborden, het illegaal storten van afval en zelfs het dumpen van drugsafval. Bij elkaar is het een uitgebreide opsomming van soms criminele zaken. Het vreemde is dat deze opsomming door omwonenden niet worden herkend. Ook op de informatieavond bleek sociale veiligheid geen issue, het is er niet veiliger of onveiliger als elders. Verder bleek ons bij navraag bij de politie dat ook bij hen niets bekend is van criminele activiteiten op het havenplateau en de parkeerterreinen. Dit punt lijkt veel te zwaar aangezet, alsof er argumenten worden gezocht om te beklemtonen dat er hoognodig iets moet gebeuren met het gebied.
13. Onder 2.7.3 *Vertrekpunten sociale veiligheid en beheer* wordt gesteld dat “Staatsbosbeheer streeft naar een tenminste quitte businesscase voor het gebied als het gaat om beheerslasten.” Om welk gebied het precies gaat wordt niet vermeld. Onder punt 3 hebben we aangegeven dat de Schelphoek expliciet benoemd is als één van de entreelocaties voor de Zuidkust van Schouwen. Het lijkt dan ook niet meer dan logisch dan ook de gehele Zuidkust bijdraagt aan de voorzieningen die voor deze entreefunctie nodig zijn, en het beheer ervan.

14. Onder 3 –*SWOT-analyse en kernkwaliteiten* wordt een opsomming gegeven van sterke en zwakke punten, kansen en bedreigingen. In de voorgaande punten 3, 6, 7 en 11 hebben wij een aantal sterke punten, kansen en bedreigingen gegeven, die wij missen in de opsomming. Wij zouden aan de SWOT-analyse de volgende punten toegevoegd willen zien:

Sterke punten

- Goed bereikbare entreelocatie voor gehele Zuidkust
- Hoge toeristische waarde doordat zowel de omvang van de watersnoodramp als de reactie hierop middels het Deltaplan, nog duidelijk afleesbaar is
- Hoge landschappelijke waarde door uniek landschap van beschutte baai zonder bebouwing
- Plek waar je in ons dichtbebouwde land nog leegte kunt ervaren
- Belangrijk onderdeel van het 'toeristisch product Schouwen-Duiveland'

Kansen

- Optimaliseren en versterken van de entreefunctie

Bedreigingen

- Aantasting landschappelijke en cultuurhistorische waarde door bebouwing
- Afname kwaliteit van het toeristisch product door ongewenste ontwikkelingen
- Aantasting van de kenmerkende leegte